

**ПРИВАТНИЙ ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНІ»
Кафедра соціальної медицини та гуманітарних дисциплін**

«31 » серпня 2022р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

“Латинська мова та медична термінологія ”

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий(магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

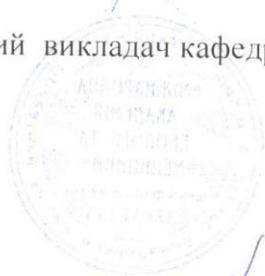
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 221 Стоматологія

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри соціальної медицини
та гуманітарних дисциплін
Протокол № 1 від « 31 » серпня 2022 р.

Київ 2022

Робоча програма з **Латинської мови та медичної термінології** для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти з спеціальності 221 Стоматологія.

Розробник: старший викладач кафедри Яранцева О.І.

Погоджено

Перший проректор

(підпись)

Олександра СОРОКА
(ініціали та прізвище)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Латинська мова та медична термінологія” складена відповідно до Стандарту вищої освіти України до дипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня, галузі знань 22 – «Охорона здоров’я», спеціальності – 221 «Стоматологія», освітньої кваліфікації «Магістр медицини», кваліфікації професійної «лікар-стоматолог». За основу взято типову програму нормативної навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» для студентів вищих навчальних закладів III - ІУ рівнів акредитації, розроблену Національним медичним університетом імені О.О.Богомольця, затверджену МОЗ України 2013 року.

Опис навчальної дисципліни (анотація). Згідно з навчальним планом, дисципліна «Латинська мова та медична термінологія» вивчається протягом 2 семестрів та становить 60 годин аудиторних занять (30 год. у I семестрі й 30 год. у II семестрі) та 30 год. самостійної роботи (15 год. у I семестрі й 15 год. у II семестрі). У I семестрі вивчаються наступні теми: фонетика; наголос; іменники I-II відмін; прикметники I (I-II відміни) та II (III відміна) груп; структура анатомічного терміну; дієслово; рецепт (основні відомості; латинська частина рецепта); дієприкметники. У II семестрі вивчаються наступні теми: іменники III, IV, V відмін; лікарські форми; клінічна термінологія (структура, терміноелементи, греко-латинські дублетні позначення); клінічна, хімічна, фармацевтична термінологія.

Вивчення латинської мови в медичному навчальному закладі надає студентам можливість оволодіти необхідними теоретичними та практичними знаннями, розвинуті логічне та асоціативне мислення, сформувати мовні навички, необхідні для ефективної участі в професійному спілкуванні працівників галузі охорони здоров’я.

Інформаційний опис начальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «ОХОРОНА ЗДОРОВ’Я»	Нормативна	
	Напрям підготовки «Медицина»		
Розділів – 2	Спеціальність: 221 «Стоматологія»	Рік підготовки:	
Змістових розділів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		1-й семестр	2-й семестр
Тижневе навантаження: аудиторних І рік навчання – 4 год.		Лекції	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр медицини» кваліфікації професійної «лікар»	0 год.	0 год.
		Практичні	
		30 год.	30 год.
		Самостійна робота	
		15 год.	15 год.
		Вид контролю:	
		підсумк. тест	диф. залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи латинської граматики, анатомо-гістологічної, зокрема стоматологічної, клінічної, хімічної, фармацевтичної термінології, структура латинської частини рецепта.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Латинська мова та медична термінологія» інтегрується з наступними дисциплінами: анатомія, гістологія, фармакологія, клінічні дисципліни. Знання латинської мови працівниками галузі охорони здоров'я дозволяє правильно вживати анатомо-гістологічні та клінічні терміни греко-латинського походження в професійному спілкуванні, зокрема під час міжнародних форумів: наукових конференцій, консалтумів, інших фахових зборів.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» випливає з цілей освітньої програми підготовки випускників закладу вищої освіти та визначається змістом тих системних знань і вмінь, якими має оволодіти майбутній працівник галузі охорони здоров'я. Знання з навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія», які здобувають студенти, є базовими для низки дисциплін, що забезпечують гуманітарну (мовну) та професійно-практичну підготовку.

Студенти, які починають вивчати дисципліну «Латинська мова» в вищих медичних закладах, повинні: оволодіти основами латинської граматики; сформувати практичні навички правильного вживання медичних термінів анатомо-гістологічного, клінічного та фармацевтичного змісту, навчитися правил виписування рецептів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» є навчити студентів основ граматики та принципів словотвору, прищепити вміння визначати латинські та грецькі терміноелементи в складі клінічного терміну та знання визначеного мінімуму анатомо-гістологічної, фармацевтичної та клінічної лексики, оскільки греко-латинська медична термінологія – це комплексне поняття.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно з вимогами Стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

– *Інтегральна*: здатність трактувати значення та структуру анатомо-гістологічного, клінічного, хімічного, фармацевтичного терміну.

– *Загальні*:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу в вивченні медичної термінології греко-латинського походження; готовність навчатися нового в галузі медицини та охорони здоров'я.

2. Здатність застосовувати набуті знання в професійній діяльності.

3. Здатність до адаптації та готовності діяти в новій ситуації

4. Знання базових елементів латинської граматики, застосування цих знань в оволодінні суміжними фундаментальними дисциплінами та вміння використовувати їх у практичній діяльності працівника галузі охорони здоров'я.

– *Спеціальні (фахові)*:

1. Здатність застосовувати знання латинської мови під час професійної діяльності на робочому місці.

2. Здатність застосовувати знання медичних термінів греко-латинського походження в діагностиці та лікуванні захворювань людини.

3. Здатність застосовувати знання структури рецепта, зокрема будови латинської частини рецепта, в призначенні ліків пацієнту.

4. Здатність до продуктивного спілкування з працівниками галузі охорони здоров'я з інших країн завдяки володінню міжнародною медичною термінологією греко-латинського походження.

**Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі
«Матриці компетентностей»:**

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
Здатність трактувати загально-біологічні закономірності, які лежать в основі процесів життєдіяльності людини					
Спеціальні (фахові) компетентності					
1	Здатність використовувати медичну термінологію греко-латинського походження в практичній діяльності фахівця	Знати базові складові латинської граматики; базові лексико-семантичні структури латинської мови; поняття терміноелементу у складі клінічного терміну	Уміти аналізувати терміни та терміноелементи греко-латинського походження	Встановлювати міжособистісні зв'язки, використовуючи для цього навчальний лексико-граматичний матеріал	Прагнути самостійності та відповідальності в здобутті знань
2	Здатність застосовувати знання латинської мови під час професійної діяльності на робочому місці та в закладах охорони здоров'я	Знати спеціалізовану медичну лексику та доречно її вживати	Відтворювати лексичний матеріал гістолого-анatomічного, клінічного, фармацевтичного змісту	Суб'єктно-об'єктна взаємодія: доречне використання лексико-граматичного матеріалу	Самостійність та відповідальність у прийнятті рішень
3	Здатність до ефективного використання професійної термінології під час встановлення діагнозу, призначення курсу лікування, оформлення рецепту	Знати медичну термінологію; правила оформлення історії хвороби та виписування рецепту; назви лікарських форм, речовин препаратів латинською мовою	Вміти відтворювати як усно, так і письмово, професійну термінологію; володіти собою в складних ситуаціях, виявляти емпатію в спілкуванні з пацієнтами та колегами	Встановлення належних зв'язків задля досягнення результату; міжособистісна взаємодія	Вимогливе та відповідальнє ставлення до професійної діяльності
4	Дотримання морально-етичних правил у професійній діяльності; свідоме ставлення до громадянських прав та обов'язків; підвищення загальноосвітнього	Знати правила поведінки в навчальному закладі; громадянські права та обов'язки; зміст клятви Гіппократа	Вміти формувати вимоги до себе та інших стосовно правил поведінки та етикету; виявляти повагу та чесність під час занять або консультацій	Вміти ввічливо та плідно комунікувати з одногрупниками, однокурсниками,	Бути відповідальним у навчанні майбутньої професії

	культурного рівня			викладачам и	
Загальні компетентності					
1.	Здатність сприймати, засвоювати, аналізувати навчальний матеріал	Володіння знаннями латинської мови в межах навчального курсу; здатність здобувати нові знання в разі потреби або за бажанням	Вміння систематизувати інформацію, робити аргументовані висновки	Вміння формулювати та аргументувати власні думки, доводи та пропозиції	Бути відповідальним у здобутті та використанні професійних знань
2.	Здатність ефективно використовувати знання сучасних іноземних мов, а також латинської мови як основного джерела міжнародної медичної термінології	Знання сучасних іноземних мов; здатність орієнтуватися в матеріалі професійного змісту, пошуку та аналізі іншомовних джерел	Розпізнавати походження та структуру медичного терміну греко-латинського походження	Пояснювати значення медичного терміну греко-латинського походження на морфемному та лексико-семантичному рівні	Бути відповідальним у оволодінні та застосуванні професійних знань та вмінь
3.	Управління собою, самоконтроль	Усвідомлення психологічних, культурних, суспільних та моральних норм для управління собою	Уміння контролювати власну поведінку	Уміння уникати конфліктних ситуацій, налагоджувати стосунки, досягати консенсуса заради спільної мети	Нести відповідальність за власні слова та вчинки
4.	Ставлення до інших	Усвідомлення понять гідності, щирості; готовність до співпраці задля досягнення належного результату	Бути щирим, чесним, вимогливим до себе та інших	Вміння встановлювати добре стосунки ефективної співпраці	Відповідальне ставлення до колег, пацієнтів та інших людей

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, яка базується на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.
- Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
- Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань у професійній діяльності.
- Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних ситуаціях; дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.

- Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, у разі потреби використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової направленості та перекладаючи інформацію з іншомовних джерел.
- Виконувати професійні обов'язки, використовуючи інформаційні технології, інформаційні бази даних, Internet-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.
- Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, пацієнтами, ефективно працювати в команді (колективі).
- Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її в професійній діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

- Здатність застосовувати здобуті знання для розуміння зв'язків між фундаментальними медичними дисциплінами.
- Демонструвати вміння використовувати латинську медичну термінологію як в усній, так і у письмовій формі.
- Аналізувати найменування лікарських препаратів та розуміти значення окремих складових терміна.
- Володіти латинською медичною термінологією на рівні фахового використання та спілкування.
- Тлумачити зміст медичного терміну греко-латинського походження державною мовою.
- Бути здатним шляхом самостійного навчання здобувати знання з латинської медичної термінології, необхідні для продовження професійного розвитку.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» відводиться 3 кредити ЕКТС, що становить 90 годин.

Змістовий модуль 1

1. Короткі відомості з історії латинської мови. Фонетика. Алфавіт. Голосні та приголосні звуки. Дифтонги. Буквосполучення. Наголос.
2. Дієслово. Граматичні категорії. Визначення дієвідміни. Наказовий спосіб.
3. Дієслово. Теперішній час дійсного способу. Допоміжне дієслово sum, fui, esse (бути).
4. Дієслово. Теперішній час умовного способу. Допоміжне дієслово fio, factus sum, fieri (відбуватися, утворюватися). Умовний спосіб у рецептурних виразах.
5. Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Структура багатослівного анатомічного терміна з різними типами означення. Граматичні категорії іменника, поділ на відміни, словникова форма іменника, справжня основа, функція родового відмінку. Неузгоджене означення, способи перекладу.
6. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Словникова форма прикметника, порядок родових форм у словниковому записі. Узгоджене означення.
7. Іменники I відміни. I грецька відміна. Прийменники з Accusativus та Ablativus. Прийменники in та sub. Суфікси. Прийменники з Genetivus.
8. Іменники II відміни: чоловічий і середній рід. Винятки з правил про рід іменників II відміни. «Золоте правило» середнього роду. Суфікси. Лексичний мінімум.
9. Прикметники 1-2 відмін (I група) Детальний розгляд. Лексичний мінімум
10. Іменники III відміни. Загальна характеристика. Приголосний, голосний та мішаний типи відмінювання.
11. Іменники III відміни чоловічого та жіночого родів. Винятки з правил про рід. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.
12. Іменники III відміни середнього роду. Винятки з правил про рід. Особливості відмінювання іменників vas, vasis n та іменників на -та, -ома n. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.
13. Прикметники III відміни (II група).
14. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння. Неповні ступені порівняння.
15. Модульний контроль.

Змістовий модуль 2

16. Іменники IV-V відмін. Віддієслівне походження іменників чоловічого роду IV відміні.
17. Дієприкметник минулого часу пасивного стану (PPP).
18. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).
19. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни.
20. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників II відміни. Кінцеві терміноелементи II відміни. Грецькі дублети прикметників I групи (I-II відміні).
21. Грецькі дублети іменників III відміни чоловічого, жіночого та середнього родів.
22. Грецькі дублети іменників IV-V відміні.
23. Словотвір. Префіксальний спосіб словотвору. Числівники-префікси.
24. Структура діагнозів та їх переклад. Найуживаніші європейські скорочення в клінічній термінології.
25. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, солей, оксидів.
26. Фармацевтична термінологія. Загальні відомості. Частотні відрізки в назвах препаратів. Ботанічна номенклатура.
27. Рецепт. Структура рецептурного бланку. Латинська частина рецепту. Повний рецепт. Скорочений рецепт. Додаткові рецептурні написи. Дієслово в рецепті: наказовий та умовний способи. Рецептурні скорочення.
28. Рецепт. Тверді лікарські форми.
29. Рецепт. Рідкі та м'які лікарські форми.
30. Модульний контроль.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Практ. заняття	СРС	Інд. робота
Змістовий модуль 1. Фонетика. Структура анатомо-гістологічних термінів. Іменник та прикметник як складові анатомо-гістологічного терміну. Іменники I, II, III відміні.			
Прикметники I (I-II відміни) та II (III відміна) груп. Ступені порівняння прикметників у медичній термінології.			
1. Короткі відомості з історії латинської мови. Фонетика. Алфавіт. Голосні та приголосні звуки. Дифтонги. Буквосолучення. Наголос.	2	2	-
2. Дієслово. Граматичні категорії. Визначення дієвідміни. Наказовий спосіб.	2	2	-
3. Дієслово. Теперішній час дійсного способу. Допоміжне дієслово sum, fui, esse (бути).	2	2	-
4. Дієслово. Теперішній час умовного способу. Допоміжне дієслово fio, factus sum, fieri (відбуватися, утворюватися). Умовний спосіб у рецептурних виразах.	2	2	-
5. Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Структура багатослівного анатомічного терміна з різними типами означень. Граматичні категорії іменника, поділ на відміни, словниковая форма іменника, справжня основа, функція родового відмінку. Неузгоджене означення, способи перекладу.	2	2	-
6. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Словниковая форма прикметника, порядок родових форм у словниковому записі. Узгоджене означення.	2	2	-
7. Іменники I відміни. I грецька відміна. Прийменники з Accusativus та Ablativus. Прийменники in та sub. Суфікси. Прийменники з	2	-	-

Genetivus.

8. Іменники II відміни: чоловічий і середній рід. Винятки з правил про рід іменників II відміни. «Золоте правило» середнього роду. Суфікси. Лексичний мінімум.	2	-
9. Прикметники 1-2 відмін (І група) Детальний розгляд. Лексичний мінімум	2	-
10. Іменники III відміни. Загальна характеристика. Приголосний, голосний та мішаний типи відмінювання.	2	1
11. Іменники III відміни чоловічого та жіночого родів. Винятки з правил про рід. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.	2	-
12. Іменники III відміни середнього роду. Винятки з правил про рід. Особливості відмінювання іменників vas, vasis n та іменників на -ма, -ома n. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.	2	1
13. Прикметники III відміни (ІІ група).	2	1
14. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння. Неповні ступені порівняння.	2	-
15. Модульний контроль.	2	-
Разом зі змістовим модулем 1	30	15

Підсумковий контроль

Тест

Змістовий модуль 2. Іменники IV- V відмін. Дієприкметник минулого часу пасивного
стану (PPP). Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA). Клінічна
термінологія. Хімічна термінологія. Фармацевтична термінологія. Діагноз. Рецепт.
Латинська частина рецепта.

16. Іменники IV-V відмін. Віддієслівне походження іменників чоловічого роду IV відміни.	2	2	-
17. Дієприкметник минулого часу пасивного стану (PPP).	2	2	-
18. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).	2	1	-
19. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни.	2	2	-
20. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників II відміни. Кінцеві терміноелементи II відміни. Грецькі дублети прикметників І групи (І-ІІ відмін).	2	2	-
21. Грецькі дублети іменників III відміни чоловічого, жіночого та середнього родів.	2	-	
22. Грецькі дублети іменників IV-V відмін.	2	-	
23. Словотвір. Префіksальний спосіб словотвору. Числівники-префікси.	2	-	
24. Структура діагнозів та їх переклад. Найуживаніші європейські скорочення в клінічній термінології.	2	-	
25. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, солей, оксидів.	2	-	
26. Фармацевтична термінологія. Загальні відомості. Частотні відрізки в назвах препаратів. Ботанічна номенклатура.	2	-	
27. Рецепт. Структура рецептурного бланку. Латинська частина рецепту. Повний рецепт. Скорочений рецепт. Додаткові рецептурні написи.	2	2	-

Дієслово в рецепті: наказовий та умовний способи.

Рецептурні скорочення.

28. Рецепт. Тверді лікарські форми.	2	2	-
29. Рецепт. Рідкі та м'які лікарські форми.	2	2	-
30. Модульний контроль.	2		-
Разом зі змістовим модулем	30	15	
Усього годин 90/3 кредити ECTS	60	30	

Підсумковий контроль

*Диф.
залик*

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ. Лекцій немає.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1	
1. Короткі відомості з історії латинської мови. Фонетика. Алфавіт. Голосні та приголосні звуки. Дифтонги. Буквосолучення. Наголос.	2
2. Дієслово. Граматичні категорії. Визначення дієвідміни. Наказовий спосіб.	2
3. Дієслово. Теперішній час дійсного способу. Допоміжне дієслово sum, fui, esse (бути).	2
4. Дієслово. Теперішній час умовного способу. Допоміжне дієслово fio, factus sum, fieri (відбуватися, утворюватися). Умовний спосіб у рецептурних виразах.	2
5. Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Структура багатослівного анатомічного терміна з різними типами означень. Граматичні категорії іменника, поділ на відміни, словникова форма іменника, справжня основа, функція родового відмінку. Неузгоджене означення, способи перекладу.	2
6. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Словникова форма прикметника, порядок родових форм у словниковому записі. Узгоджене означення.	2
7. Іменники I відміни. I грецька відміна. Прийменники з Accusativus та Ablativus. Прийменники in та sub. Суфікси. Прийменники з Genetivus.	2
8. Іменники II відміни: чоловічий і середній рід. Винятки з правил про рід іменників II відміни. «Золоте правило» середнього роду. Суфікси. Лексичний мінімум.	2
9. Прикметники 1-2 відмін (I група) Детальний розгляд. Лексичний мінімум	2
10. Іменники III відміни. Загальна характеристика. Приголосний, голосний та мішаний типи відмінювання.	2
11. Іменники III відміни чоловічого та жіночого родів. Винятки з правил про рід. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.	2
12. Іменники III відміни середнього роду. Винятки з правил про рід. Особливості відмінювання іменників vas, vasis n та іменників на -ma, -oma n. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.	2
13. Прикметники III відміни (II група).	2
14. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння. Неповні ступені порівняння.	2
15. Модульний контроль.	2

Разом	30
16. Іменники IV-V відмін. Віддієслівне походження іменників чоловічого роду IV відміни.	2
17. Дієприкметник минулого часу пасивного стану (PPP).	2
18. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).	2
19. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни.	2
20. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників II відміни. Кінцеві терміноелементи II відміни. Грецькі дублети прикметників I групи (I-II відмін).	2
21. Грецькі дублети іменників III відміни чоловічого, жіночого та середнього родів.	2
22. Грецькі дублети іменників IV-V відмін.	2
23. Словотвір. Префіксальний спосіб словотвору. Числівники-префікси.	2
24. Структура діагнозів та їх переклад. Найуживаніші європейські скорочення в клінічній термінології.	2
25. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, солей, оксидів.	2
26. Фармацевтична термінологія. Загальні відомості. Частотні відрізки в назвах препаратів. Ботанічна номенклатура.	2
27. Рецепт. Структура рецептурного бланку. Латинська частина рецепту. Повний рецепт. Скорочений рецепт. Додаткові рецептурні написи. Дієслово в рецепті: наказовий та умовний способи. Рецептурні скорочення.	2
28. Рецепт. Тверді лікарські форми.	2
29. Рецепт. Рідкі та м'які лікарські форми.	2
30. Модульний контроль.	2
Разом	30
Кількість годин практичних занять з дисципліни «Латинська мова»	60

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ТЕМА

Модуль 1. Фонетика. Структура анатомо-гістологічних термінів. Іменник та прикметник як складові анатомо-гістологічного терміну. Іменники I, II, III відмін. Прикметники I (I-II відміни) та II (III відміна) груп. Ступені порівняння прикметників у медичній термінології.

1. Короткі відомості з історії латинської мови. Фонетика. Алфавіт. Голосні та приголосні звуки. Дифтонги. Буквосолучення. Наголос.

2. Дієслово. Граматичні категорії. Визначення дієвідміни. Наказовий спосіб.

3. Дієслово. Теперішній час дійсного способу. Допоміжне дієслово sum, fui, esse (бути).

4. Дієслово. Теперішній час умовного способу. Допоміжне дієслово fio, factus sum, fieri (відбуватися, утворюватися). Умовний спосіб у рецептурних виразах.

5. Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Структура багатослівного анатомічного терміна з різними типами означень. Граматичні категорії іменника, поділ на відміни, словниковая форма іменника, справжня основа, функція родового відмінку. Неузгоджене означення, способи перекладу.

6. Прикметники 1-2 відмін (I група) Детальний розгляд. Лексичний мінімум.

7. Іменники III відміни. Загальна характеристика. Приголосний, голосний та мішаний типи відмінювання.

8. Прикметники III відміни (II група). Детальний розгляд. Лексичний

Кільк . год.	Вид контр.
	Поточн
	.
	контро ль на ПЗ

мінімум.

Разом

15

Модуль 2. Іменники IV- V відмін. Дієприкметник минулого часу пасивного стану (PPP). Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).

Клінічна термінологія. Хімічна термінологія. Фармацевтична термінологія.

Діагноз. Рецепт. Латинська частина рецепта.

9. Іменники IV-V відмін. Віддієслівне походження іменників чоловічого роду IV відміні.	2	Поточн
10. Дієприкметник минулого часу пасивного стану (PPP).	2	.
11. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).	1	контро
12. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміні.	2	ль на
13. Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників II відміни. Кінцеві терміноелементи II відміні. Грецькі дублети прикметників I групи (I-II відміні).	2	практ.
14. Рецепт. Структура рецептурного бланку. Латинська частина рецепту. Повний рецепт. Скорочений рецепт. Додаткові рецептурні написи. Дієслово в рецепті: наказовий та умовний способи. Рецептурні скорочення.	2	заняття
15. Рецепт. Тверді лікарські форми.	2	x
16. Рецепт. Рідкі та м'які лікарські форми.	2	
Разом	15	
Разом СРС з дисципліни	30	

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ. Не передбачено

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс «Латинська мова та медична термінологія» є необхідною складовою медичної освіти. Вивчення цієї дисципліни дозволяє студентам оволодіти важливими елементами латинської граматики та фонетики, саме: навчитися правил наголосу, відмінювання іменника та прикметника, узгодження прикметників I (I-II відміни) та II (III відміна) груп з іменниками, вживання дієприкметників минулого часу пасивного стану та теперішнього часу активного стану, поділу клінічного терміна на терміноелементи, оформлення латинської частини рецепта тощо.

Навчаючи студентів латинської мови, варто використовувати різні методи: пояснення нового матеріалу (промова, бесіда), тематичне опитування, сумісний аналіз відповідей, демонстрація (мультимедійна презентація), будова асоціативних ланцюжків за схожістю (напр., латинська – англійська – українська), аудиторна та самостійна робота (виконання практичних вправ на аудитоному занятті та вдома з подальшим обговоренням на практичному занятті), робота зі словником та ін.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Здійснюючи контроль, викладач отримує інформацію про рівень засвоєння студентами навчального матеріалу, що також дозволяє перевірити ефективність власної роботи в аудиторії. Контроль знань може бути як усним, так і письмовим. Контроль може здійснюватися у вигляді тестування, перевірки граматичних вправ, диктантів тощо. На останньому занятті змістового модуля студенти пишуть підсумкову контрольну роботу.

10. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Формами поточного контролю є:

а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної

- послідовності дій, з визначенням відповідності;
- б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;
- в) виконання практичних вправ з латинської граматики;
- д) контроль практичних навичок;
- е) засвоєння крилатих латинських висловів, зокрема таких, що стосуються діяльності працівника охорони здоров'я та загалом медицини.

Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді диференційованого заліку (письмово).

Для дисциплін, формаю підсумкового контролю яких є залік:

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєннякої теми за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки). Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за **Таблицею 1**.

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-балльна шкала	200-балльна шкала						
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,77	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124
4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	Менше 3	Недостатньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом або диференційованим заліком)

4-ба льн а шка ла	120-балльна шкала	4-балльна шкала	120-балльна шкала	4-балльна шкала	120-балльна шкала	4-балльна шкала	120-балльна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менш е 3	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить **80 балів**.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-балльної шкали – не менше **50 балів**).

Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік) (Таблиця 3).

Підсумкова робота виконується у формі тестування. Тестування включає 40 тестових завдань закритої форми з вибором однієї правильної відповіді. Вагаожної правильної відповіді – 2 бали. Для кожного тестового завдання з вибором відповіді дано 3-4 варіанти відповідей, з яких тільки одна правильна.

Модуль 1

Короткі відомості з історії латинської мови. Фонетика. Алфавіт. Голосні та приголосні звуки. Дифтонги. Буквосполучення.

Довгота і короткість 2-го складу від кінця слова. Правила наголосу.

Діеслово. Граматичні категорії. Визначення дієвідміни. Наказовий спосіб.

Діеслово. Теперішній час дійсного способу. Допоміжне діеслово sum, fui, esse (бути).

Діеслово. Теперішній час умовного способу. Допоміжне діеслово fio, factus sum, fieri (відбуватися, утворюватися). Умовний спосіб у рецептурних виразах.

Поняття “науковий термін”. Структура анатомо-гістологічних термінів. Структура багатослівного анатомічного терміна з різними типами означення. Граматичні категорії іменника, поділ на відміни, словниковая форма іменника, справжня основа, функція родового відмінку. Неузгоджене означення, способи перекладу.

Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Словниковая форма прикметника,

порядок родових форм у словниковому записі. Узгоджене означення.
Іменники I відміни. І грецька відміна. Прийменники з Accusativus та Ablativus.
Прийменники in та sub. Суфікси. Прийменники з Genetivus.
Іменники II відміни: чоловічий рід. Винятки з правил про рід іменників II відміни. Суфікси. Лексичний мінімум.
Іменники II відміни: середній рід. «Золоте правило» середнього роду. Лексичний мінімум.
Прикметники 1-2 відмін (I група) Детальний розгляд. Лексичний мінімум.
Іменники III відміни. Загальна характеристика. Приголосний, голосний та мішаний типи відмінювання.
Іменники III відміни чоловічого роду. Винятки з правил про рід. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.
Іменники III відміни жіночого роду. Винятки з правил про рід. Особливості відмінювання іменників на -sis. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.
Іменники III відміни середнього роду. Винятки з правил про рід. Особливості відмінювання іменників vas, vasis n та іменників на -ма, -ома n. Крилаті вирази. Лексичний мінімум.
Прикметники III відміни (II група).
Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння. Неповні ступені порівняння.
Модульний контроль 1.

Модуль 2

Іменники IV відміни. Віддієслівне походження іменників чоловічого роду IV відміни.
Іменники V відміни. Винятки з правил про рід.
Дієприкметник минулого часу пасивного стану (PPP).
Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).
Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни.
Клінічна термінологія. Грецькі дублети іменників II відміни. Кінцеві терміноелементи II відміни. Грецькі дублети прикметників I групи (I-II відмін).
Грецькі дублети іменників III відміни чоловічого та жіночого родів.
Грецькі дублети іменників III відміни середнього роду. Кінцеві терміноелементи III відміни. Іменники на -ома; -ета.
Грецькі дублети іменників IV-V відмін.
Словотвір. Префіксальний спосіб словотвору. Числівники-префікси.
Структура діагнозів та їх переклад. Найуживаніші європейські скорочення в клінічній термінології.
Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, солей, оксидів.
Фармацевтична термінологія. Загальні відомості. Частотні відрізки в назвах препаратів.
Ботанічна номенклатура.
Рецепт. Структура рецептурного бланку. Латинська частина рецепту. Повний рецепт. Скорочений рецепт. Додаткові рецептурні написи. Діеслово в рецепті: наказовий та умовний способи. Рецептурні скорочення.
Рецепт. Тверді лікарські форми.
Рецепт. Рідкі та м'які лікарські форми.
Модульний контроль 2.

Аудиторна робота

Змістовий модуль 1	сума	Змістовий модуль 2	
Контрольна робота	2-5	Контрольна робота	2-5
Тест	2-5	Тест	2-5
Робота на парах	2-5	Робота на парах	2-5
	72-120		72-120

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>До диференційованого заліку допускаються студенти, які повністю виконали програму дисципліни: відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, не мають академічної заборгованості; опрацювали всі граматичні питання теоретичного курсу, виконали практичні завдання і отримали не менше за 72 бали за поточну навчальну діяльність (мають оцінку на кожному занятті з практичної підготовки і середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,0).</p>
---	---

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вивчення латинської мови в медичних навчальних закладах має на меті підготовку фахівців, здатних правильно вживати анатомо-гістологічні, клінічні та фармацевтичні терміни греко-латинського походження в професійній діяльності. Кінцеві цілі, які випливають з головної мети, формулюються через цільові завдання. На підставі кінцевих цілей до кожного змістового модуля формулюються конкретні цілі у вигляді певних умінь, цільових завдань, які забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Проведення аудиторних занять забезпечується такими матеріалами, як:

1. Навчальні підручники та посібники з дисципліни.
2. Робоча навчальна програма дисципліни.
3. Плани практичних занять.
4. Методичні розробки.
5. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
6. Тестові завдання до практичних занять.
7. Контрольні запитання за підсумками теми.
8. Завдання для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни.
9. Перелік питань до заліку.

12. КІНЦЕВІ ЦІЛІ ДИСЦИПЛІНИ

1. Знати основні елементи граматики: відмінювання іменників та прикметників, правила узгодження прикметників з іменниками, основні форми та основи дієслова, визначення дієвідміни, утворення та вживання форм вищого й найвищого ступенів порівняння прикметників, вміння виокремлювати та тлумачити терміноелементи в клінічних термінах та в назвах лікарських препаратів, тощо.
2. Знати програмний мінімум анатомо-гістологічної термінології.
3. Вміти перекладати анатомо-гістологічні терміни з узгодженим та неузгодженим означеннями.
4. Знати програмний мінімум клінічної термінології; вміти ділити складений термін на терміноелементи та пояснювати значення як окремо складової, так і терміна в цілому.
5. Знати види діагнозів та вміти перекладати їхні назви.
6. Знати базові правила утворення фармацевтичних, ботанічних, хімічних термінів, які застосовуються в медичній номенклатурі.
7. Вміти аналізувати найменування лікарських препаратів та пояснювати значення складових терміна.
8. Вміти перекладати з української латинською та з латинської мови українською латинську частину рецепта в повній та скороченій формі.
9. Знати напам'ять програмний мінімум лексичних одиниць, що є анатомо-гістолігічними, фармацевтичними, клінічними термінами, та основних словотворчих елементів.
10. Знати близько 50 крилатих латинських виразів та ідіом медичного змісту.

13. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Вступ. Фонетика. Алфавіт. Голосні та приголосні звуки. Дифтонги.
2. Фонетика. Довгота і короткість складів. Правила наголосу.
3. Іменник. Граматичні категорії. Справжня основа.
4. Іменник в функції неузгодженого означення.
5. Прикметник. Граматичні категорії. Поділ на групи.

6. Прикметник у функції узгодженого означення.
7. Поняття «науковий термін». Структура анатомо-гістологічних термінів.
8. Іменники I відміни. Іменники чоловічого роду I відміни. I грецька відміна.
9. Прийменники з Accusativus та Ablativus. Вживання прийменників in, sub.
10. Дієслово. Граматичні категорії. Основні форми. Основи.
11. Дієслово. Поділ на дієвідміни. Утворення наказового способу.
12. Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного та пасивного станів. Заміна активної конструкції на пасивну.
13. Дієслово. Теперішній час умовного способу активного та пасивного станів.
14. Іменники чоловічого роду II відміни.
15. Іменники жіночого роду II відміни.
16. Іменники середнього роду II відміни. Словотвір. «Золоте правило» середнього роду. Винятки з правила про рід іменників II відміни.
17. Прикметники I групи (I-II відмін). Субстантивація. Суфікси прикметників I-II відмін.
18. Дієприкметники минулого часу пасивного стану (PPP).
19. Іменники III відміни. Приголосний, голосний, мішаний типи відмінювання.
20. Іменники III відміни чоловічого роду. Суфікси іменників чоловічого роду.
21. Іменники III відміни жіночого роду. Суфікси іменників жіночого роду.
22. Іменники III відміни середнього роду. Суфікси іменників середнього роду.
23. Особливості відмінювання іменників III відміни. Іменники на -sis жіночого роду; іменники на -ома, -ета середнього роду.
24. Прикметники II групи (III відміни). Суфікси прикметників III відміни.
25. Ступені порівняння прикметників. Вищий та найвищий ступені порівняння. Особливості утворення ступенів порівняння.
26. Ступені порівняння прикметників. Неповні ступені порівняння.
27. Ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння.
28. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (PPA).
29. Іменники IV відміни. Віддієслівне походження іменників IV відміни чоловічого роду. Винятки з правил про рід іменників IV відміни.
30. Іменники V відміни. Суфікси іменників V відміни. Винятки з правил про рід іменників V відміни.
31. Займенники, прислівники, числівники. Загальна характеристика.
32. Прислівники в медичній термінології.
33. Числівники в медичній термінології.
34. Клінічна термінологія. Терміноелементи. Дублетні позначення.
35. Клінічні терміни I відміни. Особливості наголосу: грецький та латинський наголос.
36. Клінічні терміни II відміни.
37. Клінічні терміни III відміни.
38. Клінічні терміни IV-V відмін.
39. Прикметник у клінічній термінології.
40. Словотвір. Латинські та грецькі префікси в медичній термінології.
41. Хімічна термінологія. Словотворчі елементи.
42. Фармацевтична термінологія. Назви лікарських рослин. Назви лікарських препаратів.
43. Рецепт. Основні відомості. Структура рецептурного бланку.
44. Латинська частина рецепту.
45. Лікарські форми. Загальна характеристика. Тверді лікарські форми.
46. Лікарські форми. Рідкі лікарські форми.
47. Лікарські форми. М'які лікарські форми.
48. Рецептурні скорочення. Правила виписування рецепта в повний та скорочений способи.

14. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Читання латинського тексту.
2. Робота зі словником.
3. Правильне написання латинських слів, які містять дифтонги, грецькі літери, латинські та грецькі буквосполучення.

4. Розуміння структури медичного терміну; вміння виокремити та пояснити складові клінічного терміну (терміоелементи).
5. Вільне володіння лексичним матеріалом і вміння визначати відміну іменника, прикметника, дієприкметника з метою правильної будови багатослівного анатомо-гістологічного або фармацевтичного терміна.
6. Утворення анатомо-гістологічних та фармацевтичних термінів з визначального слова (іменник) та узгодженого (прикметник, дієприкметник) та/або неузгодженого (іменник у родовому відмінку) означень.
7. Автоматизм у сприйнятті та письмовому відтворенні складених термінів (композитів) греко-латинського походження.
8. Переклад основних клінічних діагнозів головних медичних галузей: терапії, хірургії, нервових хвороб, стоматології, кардіології, гастроenterології, гінекології та ін.
9. Письмове відтворення назв лікарських препаратів, які містять фармакологічну, терапевтичну, хімічну та іншу інформацію.
10. Практичне застосування правил заповнення латинської частини рецептурного бланку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Латинська мова та основи медичної термінології: підручник / Л.Ю.Смольська, П.А. Содомора, Д.Г.Шега та ін.; за ред. Л.Ю. Смольської. – 4-е вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ “Медицина”, 2019. – 472 с.
2. Шевченко Є.М. Латинська мова і основи медичної термінології. – К.: «Вища школа», 2018. – 240 с.
3. Світлична Є.І., Толок І.О. Латинська мова. К.: Центр учебової літератури, 2021. – 440 с.

Допоміжна

4. Козовик І.Я., Шипайло Л.Д. «Латинська мова». – 2-е вид. – К.: «Вища школа», 1993. – 243 с.
5. «Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів»: підручник / О.М. Беляєва, В.Г. Синиця, Л.Ю. Смольська та ін.; за ред. О.М. Беляєвої. – К. : ВСВ «Медицина», 2015. – 496 с.
6. «Міжнародна анатомічна номенклатура. Український стандарт» – К. «Здоров'я» 2001 – 225 с.
7. Арнаудов Г. Д. «Медицинская терминология на пяти языках»: Latinum. Русский. English. Franzais. Deutsch/ Георги Д. Арнаудов. – [4-е русск. изд., испр.]. – София: Государственное издательство «Медицина и физкультура», 1979. – 943с.
8. Дворецкий И.Х. Латинско-русский словарь. – 3-е изд., испр. – М., 1986. – 840 с.
9. Трофимчук М., Трофимчук О. Латинсько-український словник. – Львів, 2001. – VIII + 694 с.
10. «Ілюстрований медичний словник Дорланда»: у 2 т./Гол. ред. П. Джуль, Б. Зіменковський. – [укр. Пер. 29-го amer. вид.]. – Львів: Вид. дім «НАУТІЛУС», 2003. – Т.1. – 2003. – с. 1 – 1354; Т. 2. – 2003. – с. 1355 – 2688.
11. Машковский М.Д. «Лекарственные средства». – в 2-х томах. – М.: «Медицина», 1986.
12. Цимбалюк Ю.В. «Латинські прислів'я та приказки». – К.: «Вища школа», 1990. – 436 с.
13. Литвинов В.Д. Латинська мова.: елементарний курс. – К.: КМ Академія, 1996. – 80 с.
14. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. – К.: Пропілеї, 1998. – 702 с.
15. М.М.Закалюжний, Г.Б. Паласюк «Латинська мова і основи медичної термінології» Тернопіль: «Укрмедкнига» 2004 – 224 с.
16. «Латинский язык и основа медицинской терминологии» Учебник для студентов мед. инст. под ред. М.Н. Чернявского Минск, 1999 – 360 с.
17. «Правила виписування рецептів». Витяг із наказу МОЗ України № 360 від 19.07.2005. – с. 2-32.
18. Лучканин С.М. «Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем». – К.: «Науковий світ», 2009. – 136 с.
19. Ставнюк В.В. Латинська мова. Практикум: Практичні заняття. Класичні та християнські тексти. – К.: «Аквілон-Плюс», 2000, – 239 с.

Інформаційні ресурси

20. <https://linguapedia.info/uk/movi/latyn.html>. – Латинська мова, алфавіт та історія.
21. <https://www.m-translate.com.ua/slovnik/latin/la-uk>. – Оновлений латинсько-український словник онлайн.
22. <https://studfiles.net/preview/5259900/>. – Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова. Тексти і завдання.
23. https://www.youtube.com/channel/UC35dRmjXbYHulDrm_c0Vx5w. – П.Я. Махлін. Плейлисты: Латинский и древнегреческий.
24. <http://www.yaskazal.ru/detail.php?ID=1310>. – Латинська мова в медицині. Крилаті вирази.
25. Львівський національний медичний університет [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://new.meduniv.lviv.ua/>
26. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/vishha/baza.html>
27. TUNING Educational Structures in Europe [Access mode]: <http://www.unideusto.org/tuningeu/> ideusto.org/tuningeu/subject-areas.html
28. <http://studway.com.ua/vivchennya-latini/>. – ТОП-5 ресурсів для вивчення латинської мови (Eng).